

ПОЛА МАКЛЕЙН

ЛЕДІ АФРИКА

ЖІНКА, ЯКА ПІДКОРИЛА НЕБО

Роман

Переклала з англійської

Ганна Руть

Київ · «НАШ ФОРМАТ» · 2016

[>>>](http://kniga.biz.ua) Купити книгу на сайті kniga.biz.ua

ПРОЛОГ

*4 вересня, 1936 року
Абінгдон, Англія*

ПЕРЕДИВЧАСТО-СИНЯ «Чайка» зі срібними крильми прекрасніша за всіх птахів, яких я будь-коли бачила, та головне, що я можу на ній злетіти. Її назвали «Посланцем» і спроектували та побудували з великою любов'ю і майстерністю, щоб здійснилося майже неможливе: самотній відчайдушний переліт океану — п'ять тисяч вісімсот кілометрів небуття над чорними хвилями, — і це маю зробити я.

Я зійшла на неї в сутінках. Буря над летовищем бушувала вже кілька днів, скупе світло ледь цідилося згори. Дощ вибивав барабанний дріб на крилах літака, зусібіч висвистував вітер, і я сказала, що це для мене — найкраща погода за цілий місяць. Більше за неї непокоїла вага апарата. «Чайку» спорядили спеціальним шасі для перевезення запасу мастила чи пального. Баки прикріпили під крильми та в кабіні пілота; вони обступають моє крісло щільною стіною, зате я можу скористатися цими баками в польоті, якщо двома пальцями дістану до спускового краника. Мене попередили: перш ніж відкривати наступний бак, мушу повністю використати перший і закрити його, щоб уникнути повітряного корка. На кілька хвилин двигун може завмерти, але далі запрацює знову. Я маю це пам'ятати. А ще мені потрібно врахувати багато іншого.

Усією злітною смугою порозливалися калюжі завбільшки як невеличкі озера, вкриті пухирцями від крапель. Невтомно гуде лютий зустрічний вітер, небо затягнуте низькими важкими хмарами. Деякі журналісти та друзі зібралися, щоб спостерігати за моїм злетом, але настрої у всіх, вочевидь, похмурий. Кожен, хто

знав, що насправді я збираюся зробити, намагався мене відрадити. Не сьогодні. Не цього року. Запис на плівку буде зроблено, щойно розпогодиться, — але я зайшла вже надто далеко, щоб зараз повертати назад. Я беру невеликий кошик з їжею, кладу баклагу з бренді до задньої кишені свого льотного костюма та протискаюся в кабінку пілота, затишну мов друга шкіра. Маю годинник, позичений у Джима Моллісона, єдиного пілота у світі, який будь-коли намагався втнути щось подібне й повернувся живим. А ще в мене є аеронавігаційна мапа, яка відстежує мій маршрут через Атлантику — від Абінгдона до Нью-Йорка, кожен сантиметр крижаної води, над якою летітиму. Але на карті ніяк не позначено порожнечу, самотність чи страх цього перельоту. Вони реальніші за все інше, й мені доведеться пройти крізь них. З нудотних ям під час втрати висоти — прямісінько до повітряних кишень, адже неможливо визначити курс в обхід власного страху. Не можна втекти від певної частини свого «я», і це на краще. Іноді я думаю, що лише труднощі змінюють нас і роблять сильнішими — злітна смуга завдовжки півтора кілометра та вісімсот шістдесят кілограмів пального. Чорні ескадрони хмар насуваються звідусіль, і світло щохвилини тьмяніє. Після всього цього я вже точно не зможу залишатися такою, як раніше.

Я фіксую положення та нахиляюся над пультом управління, машина з ревінням проминає спостерігачів із камерами, далі — ряди позначок до того червоного прапорця, що означає точку неповернення. Я маю півтора кілометра злітної смуги і жодного сантиметра більше. Звичайно, і пташці може цього не вистачити. Адже навіть тривала підготовка, ретельний догляд, величезна праця й уся мужність, що її ти наберешся, не виключають можливості невдалого злету, того, що «Чайка» виявиться слоном, а не метеликом, і провал спіткає тебе навіть раніше, ніж почнеш. Але поки що цей момент — усе, що в мене є.

Долаємо сто п'ятдесят метрів злітної смуги, й хвіст машини з деяким зусиллям підіймається. Починаю прискорення, відчуваю силу тяжіння та неймовірну вагу літака, наближення червоного прапорця вловлюю тяж швидше чуттям, аніж зором. Нарешті кермо та ліфт оживають, ніс літака здіймається догори

й машина стрімко злітає. Все ж таки метелик. Ми повільно підіймаємося в затуманене дощове небо над сіро-зеленою шахівницею Свіндона. Попереду розкинулося Ірландське море — темна-темна вода, готова схопити й назавжди зупинити моє серце. Десь там грузько переливається Корк, неповороткий чорний лабрадор. Мотор з рівним гулом виконує свою роботу.

Ніс підстрибує, продирається крізь мокрі бризки, машина то хилитається, то здригається під ударами негоди. У мене вроджений інстинкт польоту і певний практичний досвід, до того ж є одна важлива річ, яку я завжди потай мріяла зробити, — накреслити в небі своє ім'я, саме оцим гвинтом, оцими лакованими білими крильми, перш ніж на тридцять шість годин пірнути в темряву.

Уперше виклик було зроблено два роки тому, в галасливому барі зі стінами, обшитими кедром, у готелі «Вайт Ріно» в Нью-Йорку. На моїй тарілці лежали шматок наперченої яловичини та біла спаржа завтовшки з мій мізиниць, і перед кожним із нас стояла склянка густого темно-червоного. Тоді сміливу ідею підкинув Джейсі Карберрі: «Ніхто і ніколи ще не виконував польоту наодинці через Атлантику з цього боку, з Англії до Америки, ані чоловік, ані жінка. Що ти на таке скажеш, Берил?».

Ще за два роки до цього Моллісону не вдався подібний політ, — і з того часу всі лише мріяли про літак, здатний подолати таку відстань, але в Джейсі було більше грошей, ніж він міг витратити, й іскра в душі. І так сталося, що був безмежний океан, тисячі кілометрів крижаного незайманого повітря, невипробуваний ніким шлях — і жодного літака. «Хочеш ризикнути?»

Очі Джейсі блищали, мов агати. Я дивилася в них і думала про те, що його вродлива дружина Майя у білій шовковій сукні та з ідеально укладеним волоссям мала би бути тут, але вона загинула багато років тому під час звичайного навчального польоту поблизу Найробі ясної безвітряної днини. Її смерть була першою трагедією в повітрі, яка зачепила нас, але виявилася не останньою. Багато інших любих привидів спалахували в темряві минулого, у зблисках світла, що вигравали краєчками наших келихів

з вином, нагадуючи про те, якими ті люди були чудовими відчай-духами. Насправді, мені не потрібно нагадувати. Я не забувала про них ні на мить — і коли побачила погляд Джейсі, якось відчула, що навіть готова підпустити їх ще ближче. «Так», — відповіла я, а потім повторила це знову.

Це відбувається так швидко: спочатку останні цяточки світла зга-сають на пошматованому краю хмари, а далі залишаються дощ і запах бензину. Я летітиму на висоті шістсот метрів над рівнем моря майже два дні. Густі хмари поглинули місяць і зірки — тем-рява така глибока, що залишається довіритися приладам, дола-ючи втому, вдивлятися в ледь освітлені циферблати. Радіоприй-мач відсутній, мене розважають звук, із яким працює двигун на швидкості сорок вузлів*, та свист вітру навколо літака. З булько-тінням погойдується бензин у баках, і цей звук також заспоко-ює. Це триває протягом чотирьох годин польоту, аж поки двигун не починає працювати з перепадами. Він то свистить і буркотить, то раптом замовкає. Тиша. Стрілка вимірювача висоти хилить-ся вниз приголомшливо швидко. Це вводить у своєрідний транс, але мої руки знають, що слід робити, навіть якщо розум і далі за-лишатиметься приглушеним і нерухомим. Потрібно лише діста-ти спусковий кран та перемкнутися на інший бак. Двигун знову запрацює. Він мусить. Я простягаю руку та намагаю пальцями прохолодний перемикач. Щойно все зроблено, двигун підбадьор-ливо клацнув, але не поворухнувся. «Чайка» й далі втрачає ви-соту: триста тридцять метрів, двісті сорок. Ще нижче. Хмари на-вколо розступаються, і я вже бачу моторошні зблиски води й піну. Хвилі наближаються, згори тисне невблаганне небо. Я знову кла-цаю перемикачем, намагаюся не тремтіти, не панікувати. Я го-това до всього, але чи може хтось бути по-справжньому готовим до смерті? Чи була готова Майя, коли побачила землю, яка мчала їй назустріч? Чи був готовий Деніс того жахливого дня над Вої?

* 40 вузлів — 74 кілометри за годину. (Тут і далі примітки перекладача та редактора.)

Поряд із лівим крилом спалахує блискавка, яскрава, мов різдвяна гірлянда, вона електризує повітря — і раптом у мене з'являється відчуття, що все це колись уже відбувалося, можливо, навіть не раз. Можливо, я завжди була тут, з головою занурена в себе. Унизу негостинні обійми води, що чекає на мене, але думками я в Кенії: там моя рифтова долина Лонгонот і зубчастий край кратера Мененгаї, озеро Накуру з мерехтливим рожевим пір'ям фламінго, високі та гострі виступи скель, Кікопей і Моло, Нджоро та розкішні газони клубу «Матайга». Здається, я збираюся саме туди, хоч і знаю, що це неможливо, — якби ж лишень пропелер не розсікав часу, повертаючи мене назад і водночас уперед, у нескінченність, даруючи свободу.

«О, — думала я, поки мчала вниз, у пільму, засліплена, не помічаючи нічого навколо. — Я начебто повертаюся додому».